

високого рівня ієрархії, задачі і завершуватись вирішенням глобального завдання (наприклад містобудівного чи загально-національного).

Можлива також в межах експерименту зворотна послідовність – від масштабного концептуального завдання до малого об'єкту.

Перед виконанням кожної наступної частини потрібно проводити аналіз проведеної роботи і після виконання всіх завдань аналізувати успішність виконання окремих етапів та “надпроекту” загалом.

Такий підхід розвиватиме концептуальне мислення на етапі побудови довгострокового завдання “надпроекту” та інтеграційне мислення під час виконання окремих його частин. Він передбачає розвиток не тільки фантазії, але і кругозору студентів, дасть їм уявлення про взаємозв'язки постановок задач та їх вирішення.

В.Г. Чернявський,
кандидат архітектури, доцент,
докторант Національного авіаційного університету

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ГНУЧКОГО ПЛАНУВАННЯ ГРОМАДСЬКИХ БУДІВЕЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Гнучкість планувальних вирішень будівель і споруд як однієї з необхідних якостей архітектури виникло в 60-70-х роках у зв'язку із зростаючими темпами зміни соціальних, економічних і містобудівних чинників, що викликають швидке моральне і функціональне старіння масових типів будівель і споруд соціальної сфери при значних масштабах їх будівництва.

Ідеї архітектурної гнучкості лежать в основі багатьох доктрин, концепцій і експериментальних опрацювань. За визначенням С. Волкова, гнучкість в архітектурі – це можливість розвитку системи в часі і просторі. Це дієвий засіб погашення конфліктів і протиріч, джерелом яких служить невідповідність між архітектурою, що раніше склалася, і новими вимогами, які висуваються у міру історичного і соціального розвитку.

Трансформація простору може протікати із зміною фізичних і геометричних характеристик і без їх зміни в двох основних аспектах: трансформативному – створення умов для багатоцільового використання приміщень, будівель, комплексів; адаптивному – приведення будівель і споруд у відповідність з умовами, що змінюються.

До основних чинників, що впливають на гнучкість об'ємно-планувальної структури громадських будівель соціальної сфери відносяться: планувальна організація; конструктивна основа, елементи гнучкості системи і інженерні

мережі.

Автором пропонується розглянути принципи гнучкого планування у відповідності до трьох запропонованих рівнів адаптації будівель соціальної сфери відповідно їх внутрішніх просторів до вимог і умов, які змінюються:

1) на рівні приміщень – універсальне (багатофункціональне) використання приміщень і простору;

2) на рівні закладів, підприємств – внутрішнє перепланування і трансформація приміщень;

3) на рівні будівлі, комплексу в цілому – перспективне розширення будівлі, введення нових будівельних об'ємів.

Перший рівень адаптації передбачає універсальне (багатофункціональне) використання приміщень і простору будівлі. Так, у дошкільній установі всі групові чарунки (блоки) можуть мати вихід в спеціально виділену «універсальну ігрову зону» – центральну зону дитячого закладу – приміщення з високою мірою трансформованості, гнучкості свого предметно-просторового середовища.

Другий рівень адаптації передбачає внутрішнє перепланування і трансформацію приміщень будівель без порушення основного технологічного процесу. Особливість будівель із використанням збірно-розбірних перегородок і різних додаткових засобів переобладнання простору – можливість мінімальних витрат при здійсненні необхідних змін. Збільшення площі приміщень може здійснюватися за рахунок суміжних з ним просторів, проте найбільш частим випадком є розширення підприємства без розширення загальних габаритів, в результаті змінюється призначення ряду приміщень.

Для забезпечення швидкої і економічної реконструкції слід на стадії проектування враховувати різні терміни амортизації і різну міру функціональної гнучкості окремих елементів будівлі та комплексу.

Третій рівень гнучкого планування є перспективне розширення будівель, яке передбачає безперешкодний розвиток їх просторової структури за рахунок добудови або поетапного будівництва.

Ефективність впровадження гнучкої планувальної організації залежить від прийнятого конструктивного рішення. Найважливішими компонентами при організації гнучкого планування закладів і підприємств соціальної сфери є інженерні мережі і комунікації.

Запропоновано основні принципи гнучкого планування громадських будівель соціальної сфери та їх внутрішнього середовища: *принцип компактності планувальних рішень, диференціації приміщень, просторового і конструктивного резервування, ефективності конструктивних систем, інженерно-технічного забезпечення гнучкості, які рекомендуються для*

впровадження при комплексному формуванні будівель та їх внутрішнього середовища.

Принципи гнучкого планування розглянуто у відповідності до трьох запропонованих рівнів адаптації будівель соціальної сфери, згідно до вимог і умов, що змінюються і мають бути враховані при формуванні навчальних і робочих навчальних програм архітектурного проектування громадських будівель соціальної сфери, таких як дитячі садки, школи, лікувально-профілактичні заклади, підприємства торгівлі, громадського харчування.

Г.В. Шевцова,

*кандидат архітектури, доцент Київського національного
університету будівництва і архітектури*

ЯПОНСЬКА „АРХІТЕКТУРА МАЙБУТНЬОГО” – БУДІВНИЦТВО В МИНУЛОМУ, ЖИТТЯ В СУЧАСНОСТІ

Загальні тенденції розвитку японської архітектури другої половини ХХ – початку ХХІ сторіччя вважаються дуже новаторськими. Всі ми знаємо, що багато прогресивних ідей в галузі розвитку урбаністичної середовища та проектування окремих будівель мають початок саме в Японії та спираються в першу чергу на теоретичні розробки архітектора Кендзо Танге, який планомірно проводив у життя політику так званого „японського метаболізму” – створення міської середовища з можливостями постійного розвитку та трансформації.

Проте, навіть у Японії, на тлі нестандартних архітектурних ідей та експериментів, вирізняються декілька чудернацьких, можна навіть сказати – дивакуватих будов, що були зведені з метою ілюстрування концептуальних ідей своїх творців. В більшості випадків виникнення подібних будов було пов'язане з розробкою ідей принципово нової архітектури, або ж „архітектури майбутнього”

Ми не маємо за мету створити повний перелік подібних архітектурних об'єктів, проте аналізуємо декілька найбільш яскравих прикладів подібного явища. До них відносимо будівлі достатньо молодого архітектора Макото Сей Ватанабе (споруди технікуму Аояма-сеннмонгакко – 1990 р., виходу С3 зі станції метро Ідабасі – 2000 р. та ін.), а також Капсульну башту Накагін: «житловий будинок майбутнього» (1970-1972 рр.) архітектора Кісьо Курокава. Всі будівлі розташовані в центрі Токіо.

Архітектор Макото Сей Ватанабе позиціонує свої проекти як ідеї створення принципово нового типу споруд на основі „гармонічного